

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt IX. Rei gestæ narratio: & sui ac primi Legati purgatio à Seripando ad Borromæum scripta. Vtriusque de Simonetta suspicio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11665

1562. lum postea definitum iri. Quod Præsides recusarunt; quippe quod aduersabatur consuetudini & auctoritati Conciliorum, quibus omnino liberum sit oportet, antea seu postea de hoc illoque argumento agere, pro eo ac conditiones rerum ac temporum postulant. Polliciti tamen sunt, id voce statuere in generali conuentu. Quin duo Legati in animo habebant, ad concordiam facilius inuendam, scripto eam promissionem Hispanis exhibere: sed Simonetta collegas monuit¹, eo exemplo ius quoddam concessum iri & Hispanis & reliquis omnibus, ad obtinenda semper promissa scripto sibi tradita, non habitâ verbis fide, cum indignitate illius gradus; quare ab eo consilio resilire. Quemadmodum nemo sibi magis officit in auctoritate negotiorum, quam sponsor fallax; ita nemo magis non lædit, quam qui opinionem ostendit quæ nos sponsores fallaces existimet, cum adulterinæ suspitione eam monetam infamet, quam in humano commercio singulis horis expendamus oportet.

¹ Prater A-
cta Paleotti
epist. Iadren-
sis, 25. Maij
1562.

C A P V T IX.

Rei gestæ narratio: & sui ac primi Legati purgatio à Seripando ad Borromæum scripta. Viriusque de Simonetta suspicio.

DVm Tridenti hæc studiosè agebantur, quò Pontificis mandata perficerentur, placuit Seripando facti seriem ad Borromæum perscribere, quæ tum se, tum primum collegam plenè purgaret, simulque modestè refelleret quidquid fortassis in vtrumque apposuisset Simonetta (de quo aliquam in ipsis coortam fuisse suspitionem patet;) & in Borromæi prudentia reponebat, vt cum Pontifice seu tenorem integrum, seu partem illius communicaret, sed cum reliquis silentium precabatur.

Initium sumpsit ex eo, quòd post secundam Sessionem Cæsariani moram in dogmatum trutina efflagitabant, obtentâ specie, quò Præsules expectarentur ex variis nationibus, ex quarum aliis nondum quisquam peruenerat, ex aliis perpauca, atque vt interim de disciplina ageretur: se illis obstitisse, ratum hæc duo argumenta numquam esse seiungenda. Verumtamen à Pontifice fuisse iussos Præsides Cæsarianis gratificari; cum ab eo præscriptum ipsis fuisset, ne sinerent admoueri manum emendationi Aulæ Romanæ, quam ipse per se corrigere habebat in animo. Demandatum ab ipsis fuisse Castanæ, Boncompagno, Paleotto, & Castello, vt ab Episcopis exquirerent rerum capita, quæ singuli notarant ad reliquum Ecclesiæ spectantia reformandum, & correctionis indiga censerentur. Ab his quatuor postea relatum fuisse, aliud quidquam non au-
diri,

diri, nisi quæ sedentibus Paulo & Iulio fuerant agitata. Interea à nonnullis Italiæ Episcopis syllabum ferè nonaginta capitum ad se delatum, qui per ipsum in præsentia Romam transmittabatur. Porro quò per argumentum idoneum Patribus satisfaceret, & Sessionis dignitati confuleretur, à se, petentibus designatis quos diximus Patribus, selecta fuisse octodecim ex tot capitibus, quæ sibi magis opportuna videbantur, atque in libello illis tradita, ab iis postea fuisse duodecim excerpta, quæ à Legatis quoque communi consensu fuerant comprobata, communicata Cæsariensis, & ab iisdem laudata. His confectis, cum iam proponenda res erat, à Simonetta significatum fuisse Musotto, qui sibi à secretis erat, periculum, quod ipse formidabat in eo primo articulo, in quo de adhibendo remedio Pastorum absentia agebatur; id verò à collegis auditum, extra omnem expectationem ipsis accidisse, cum illi, utpote in illis argumentis ad Canones spectantibus, Romanisque Tribunalibus magis experto, ab ipsis enixè commendatum antea fuisset, ut eos omnes articulos maturè perpenderet, is verò cunctos comprobasset. Hic narrabat consilium, ex eo inopinato monito à Legatis initum illius capituli omittendi, & obstaculum Cæsarianorum, in quod offenderant; tum concordem idcirco consensum, ut idem cum reliquis proponeretur, & quo pacto Patribus in conuentu propositum fuerat; dein sententiam Granatensis, nimirum, nullà aliâ ratione posse melius consuli mansioni, quam ubi à Deo præcepta esse declararetur; tum varietatem, prolixitatem, confusionem sententiarum, consilium à Legatis susceptum, seu vnanimi consensione, seu ipsorum nemine disertè repugnante, ut ad pressam interrogationem deueniretur.

2 Audiri à se, tria Romæ ab aliquibus aduersus Legatos obiecta in huiusce rei serie.

Primum: Cum suffragia declarationi aduersantia maiori iam numero potirentur, illam omitti potuisse absque noua suffragatione. Ad quod respondebat; Maiorem illum capitum numerum haud liquidò patere propter indicatam confusionem; & ex aduerso liquido constare maiorem numerum magis conspicuum nationum.

3 Alterum, non secundam solum, sed primam etiam suffragationem de huiusmodi argumento inculcabat, arguebatque Legatos, quòd Guerrero & asseclis permisissent eam disputationem aggredi, quæ extra res propositas euagabatur, & ad dogma non ad disciplinam attinebat. Super hoc modestè ille indicabat, Haud suas futuras fuisse partes rationem de eo reddere, sed primi dumtaxat Præ-

fidis,

1562.

fidis, cuius erat, minores Patres regere in rebus ambiguis, & quæ
improvisò accidissent. Arbitrari se tamen, non deesse Mantuano
perquam probabilem defensionem: à Guerrero eam quæstionem
fuisse concinnè coniunctam cum articulo proposito, cum con-
deret, illud esse posse remedium vnicum morbo, cuius curatio pro-
ponebatur. Quòd res ad dogma spectaret, non idèò prohiberi po-
tuisse, quòd minùs tunc sub conditione de ea differeretur, sed solum
effici, ne illius examen minoribus Theologis committeretur, quos
omnes aiebat ille affirmanti parti adharere. Sed præterea id quòd
potissimè præsidentem purgabat, videri sibi situm in eo, quòd
Pontifex per Borromæum ipsis antea significarat, vbi caput illud
cuiari pacificè non posset, Patrum libertati expendendum relin-
queretur; adeoque cum tam multi illius trutinæ cupidissimi con-
spicerentur, id satis esse, vt Mantuanus existimaret se voluntati
Pontificis obstiturum, si per imperium torrentis impetum retineret.

Quòd tertio loco obiektabatur, non solum improbabat nouam sus-
fragationem, & antecedentem permissionem dicendi sententias, nam
esset articulus declarandus, sed ipsam argumenti propositionem;
propterea quòd mantioni iam Pauli Concilium prospexerat. Ad Scri-
pandus: Visum iri nimis debile huiusmodi fundamentum ad no-
uam tractationem obturbendam. Etenim in comperto erat, vin-
cula pœnasque tunc imposita, nimis imbecilla euasisse, quando fue-
rat iam excogitata ratio eas leges eludendi residentibus Pastoribus
per breuissimum anni spatium, sed absentibus per interruptas mor-
ras sex mensibus breuiores, adeoque impunitas. Quare de fortiori-
bus catenis, nexibusque arctioribus cogitandum erat. Sincere se
fateri, in ea quæstione affirmantem sententiam sibi probari, & in
votis fuisse, vt residendi obligatio Iuris esse diuini declararetur, vt
qui existimabat redundaturum id in gloriam Dei ac Pontificis, cui-
us tempore Synodus decisionem ederet adèò ponderosam ac me-
morabilem, & tam ardentè à quamplurimis viris optimis expeti-
tam, vtpote quæ sperabatur Ecclesiam reformatura; atque idcirco
sibi eos placuisse, qui partem illam tuebantur. Sibi nunquam in-
mentem incidisse, inde detrimentum inferri Apostolicæ Sedis au-
ctoritati; quòd ne mutire quidem senserat illius sententiæ fautores,
sed solum aduersarios, quòd se Pontificis studiosos ostentarent, cui-
us commodis longè meliùs studuissent, vbi huiusmodi rationem,
etiamsi ipsorum animos permouisset, obuoluissent otis silentio,
quippe quæ Pontificem summæ inuidiæ, nec minoribus calumniis
exponebat. Ceterum, sibi nequaquam displicuisse eos qui commu-
nicatè

Historia
Concilij Tri-
dentini
pars II.

in Bibliotheca
S. V.
C.

uerſæ declarationi reſtiterant, cùm probabilibus nixi rationibus, ſuo ipſorum iudicio ſatiſfeciffent; ſed alterum poſteà ſibi vulnus inſiſtum ab iis fuiſſe, qui per ſententiam ſub conditione prolataſſe controuerſiã tam moleſtã Pontificem implicauerant.

5 Poſtquam ſe defendit in cauſa collegis communi de re geſta, & in ſibi propria de ſua ſententia, tacitè progreſſus eſt ad ea quæ ſibi à nonneminè imputabantur, quòd nimirum huiusmodi opinionem promouiſſet per immoderatam animi affectionem, per peculiarem ipſius cum primo Legato communicationem; & per officia penè violenta apud Episcopos amicos; ſimulque ad obiecta generatim fautoribus declarationis, utpotè parum beneuolentiæ reuerentiæque in Pontificem exhibentibus. Idcirco pergebat dicere; Se numquam cum Mantuano ſeorſim collocutum fuiſſe, ut occultam cum eo communicationem cuiſpiam ſuſpicari liceret: ægrè ſibi eſſe, inſimulari Romæ Patres aliquos egregiã probitate, quaſi protuliſſent ſententiam minùs reuerenter in Apoſtolicam Sedem; ac præfertim rogari ſe à Senogalleniſi, & obſtrungi ab ipſa rei veritate, ad teſtificandam huiusmodi calumniæ in eum Præſulem falſitatem; & tamen dolere ſe, quòd variæ litteræ circumferrentur, ſeu veræ ſeu fictæ, tamquam à viris primariis Romã miſſis, quæ gratiam ac remunerationem iis qui obſtiterant pollicebantur, & alienationem ab iis, qui conſenſerant propoſitæ declarationi, præ ſe gerebant. Vbi iam ſibi Pontificis conſilium innotuerat, nimirum, ut ſi citra perturbationem poſſet, aut diſputatio in perpetuum præcideretur, adhibito aliunde remedio Paſtorum manſioni per grauiores pœnas violatoribus impoſitas, aut transferretur in tempus opportunius, quo animi tranquillores euafiſſent; omni ſe ſtudio conaturum illi obſecundare, ſed cauſam eò iam eſſe redactam, ut liceret ſibi quidem induſtriam polliceri, non item effectum.

6 Ita ſe purgare ſtudit Seripandus: nec affectata fuit purgatio, quaſi non quæſita. Etenim Amulius Cardinalis, intimus Pontifici, & hinc Borromæo, hinc etiam Seripando, ea de re aliquid non obſcure illi^a ſignificarat; & ab eodem, poſt huius epistolæ miſſionem, alteram Seripandus acceperat^b, in qua ex mandato Borromæi, cui percharus erat, admonebatur diſerte, ipſum accuſari nominatim quaſi auctorem concurſus in eam ſententiam: & quamquam Amulius reſpondiſſet, originem rei ſermoni Granatenſis eſſe tribuendam, addidiſſe Borromæum, fuiſſe priùs de re monitum Seripandum, & tamen eundem voluiſſe ut articulus proponeretur. Quæ litteræ reliquis coniecturis additæ^c, in ipſo & in Mantuano diſſidentiam

^a 9. Maij 1562. inter ſcripturas Burghesiorum.

^b 16. Maij ſignatam, apud ſcripturas Barberinorum.

^c Mulotti narratio.

Pars II.

H h h h

in

1562. in Simonettam auxere, non quidem tamquam in liuidum, sed tamquam in trepidum credulumque; adeoque in eum, qui plenus formidine ac suspicionibus, ipsi per aures immisiss ab iis qui declarationem auerfabantur, eas imprudenti studio Romæ diffuderat, suæque auctoritate confirmarat, collegarum actionibus in aneipit collocatis.

Nec horum dubitatio erat ex vano. Præter ea quæ supra tetigimus, de adhibitis apud Pontificem officiis Simonettæ ut noui Legati adderentur, binas eius litteras ad Borromæum nactus sum, quarum sententiam hîc recensendam seposui.

Prima epistola paulò post celebrem cœtum diei 20. Aprilis scripta conspicitur, ibique ostendit ille, se pariter admonitum à Pontifice fuisse ad collegarum coniunctioni studendum, adeò necessariae prosperis rei communis successibus. Ad quod respondet: In reliquis omnibus se coniunctissimum cum illis perstitisse, & in hoc dumtaxat ab iisdem seiunctum, ne ab emolumentis Apostolicæ Sedis se iungeretur: se non promptum modò, sed cupidum esse legationis deponendæ, sibi non laboriosæ minùs quàm molestæ: à Borromæo se petere, ut ipse fieret intimè certior, num in ea dissensione quidquam ipse peccauerit. Culpam (si quid tamen peccatum erat) ab impudentia studij, non certè ab æmulatione auctoritatis fuisse profectam. Quosdam, qui mansionem volebant esse Iuris diuini, uelle, cuncta etiam ad Episcopatum spectantia Iuris esse diuini, adeò ut ne liceret quidem Romano Pontifici Ecclesias ad pensionem obstringere: quæ consecutio suo quidem iudicio falsa erat, sed nihilominus periculosa, ubi ea subderetur Episcoporum iudicio, quorum illa intererat: & eò progressus est, ut diceret per amplificationem, (quæ nimis ueritatem excedebat, tametsi persuasionem ipsius nequam excederet) Transmontanos, præter quatuor ex Hispanis, conspirasse *aduersus Dominum & aduersus Christum eius*. Hi quatuor erant Petrus Consaluis Mendoza, Martinus de Corduba, Bartholomæus Sebastianus, & Petrus Xaquius, Episcopi Salmanticensis, Dertulensis, Pactensis, Nioquensis inter Cycladas.

In altera epistola, die decimo quarto Maij signata, quod die celebrata fuerat tertia Sessio, narrat studia à se adhibita, & à nobis memorata, apud Aualum, inflammatos Mantuani ac Seripandi animos in ea definitione cupienda (de quibus alioqui reuerenter loquitur) & turbulenta quorundam Episcoporum sensa, præsertim Mutinensis. Quod forsitan in causa fuit, quòd Moronus aliquid ea de re significarit Mutinensi, & quod ille purgarit: & quantum arbitror,

¶ 25. Maij.

arbitror, Simonetæ suspicio veri fines transcendebat, maximè de eo Præsule, quem comperio multò antea^o scripsisse ad Moronum, in Episcoporum obligatione residendi suam inesse moderationem; cum arctior illa non sit, quàm quæ inest patribus respectu liberorum, & in viris respectu coniugum, quibus licet ab illis abesse varias ob causas: atque idcirco nec errasse S. Paulum in reuocando Timotheo ab Ephesina illius Ecclesia, nec S. Ambrosium, cum ad suos inuisendos Romam adiuit. Et fortasse nihil aliud complures illius sententiæ tenaciores reddidit, quàm quòd ea tamquam Sedi Apostolicæ aduersa accusaretur; proinde quasi illius impostero desertio speciem habitura esset cuiusdam confessionis, quã præterita fidelitatis pietatisque penuria patefieret: vt proinde inter alios Archiepiscopus Bracarenis veritus non fuerit in quodam conuentu pronuntiare^f, hæreticum esse affirmare, quòd per eam declarationem Iuris diuini, detrimentum pati posset auctoritas à Deo concessa Romano Pontifici. Et quantum mea fert opinio, si quis arguebat ex illa opinione corollaria minus recta, non tamen à Simonetta fuerat id indiscriminatim adscribendum earum fautoribus, viris ferè omnibus probitate doctrinâque præclaris; neque pariter ad eò illi trepidandum erat illius definitionis metu, cum postea constiterit experimento, sententiæ huiusmodi communiter recentiores Theologos patrocinari, nec eam tamen seditiosam euadere, nec iniquas illas enuntiationes ex ea confici. Quòd si oporteret eà nos vti cautione, necesse foret diuinas Litteras tamquam oracula Fidei haud comprobare, cum inde tot hæretici suorum omnium errorum impietatem deducant. Sed tandem excusatione, imò laude dignus est quicumque administrator, qui quod existimat satius, id operatur; quemadmodum inclytus ille Cardinalis præstitit.

Itaque collegæ, non certo quidem sed suspicioso in eum animo, vt hominem periclitarentur, narrationem illius rei gestæ conscribere, quam nomine communi mitterent ad Pontificem: sed cum ille mutationes quasdam in ea deposceret, & propositum euauit, & inualuit suspicio. Vsq̃ adeò varietas iudiciorum in agendi modo, etiam positâ tum consimili finium intentione, tum consimili animorum probitate, potis est horum fiduciam beneuolentiamque disiungere. Coniunctio siquidem, quippe diuisioni contraria, indiuidua forma est, & nisi in re qualibet insit, in re nulla perdurat.

1562.
e 30. Maij
1562.f In cœtu
6. Iunij, vt
in Actis Pa-
leotti.